

NIENHUIS ■ *Deze maand zestig jaar geleden schreef Jacques van Veen zijn eerste stukje. In 'Jazzwereld'. Maar het belangrijkste deel van zijn journalistieke leven bracht hij door in de rechtszaal. Hij deed verslag van brute moorden en kleine burenruzies tot zwart bijklussende bijstandsmoeders. Hij had vooral oog voor het kleine, de spektakelzaken met grote fraudeurs en drugsbaronnen meed hij. Een afscheidsgesprek over de slordigheden, de fouten en de arrogantie van de rechterlijke macht, maar vooral over de mensen in en van het recht.*

Als hij binnenkomt, legt hij eerst zijn blocnote op het cafétafeltje. Alsof hij mij gaat interviewen. De stroom anekdoten komt al direct op gang. Voordat hij er een vertelt, wacht hij even, alsof hij een tussenkop plaatst. Hij kan niet nalaten om aanwijzingen te geven: 'Dit is een mooi begin voor het artikel.' Journalisten horen geen journalisten te interviewen. Maar Jacques van Veen (77) is niet zomaar een rechtbankverslaggever. Hij is de nestor van de justitiejournalistiek. Hij stopte in 1982, *Het Parool* had hem 'veroordeeld' tot vut. Zijn generatiegenoten Henk Hofland (NRC) en Jan Spierdijk (de 'Koo Tak' van *De Telegraaf*) wilden niet vroegtijdig met pensioen, ze vochten hun gedwongen vertrek aan. Van Veen niet. Hij wilde zijn tijd besteden aan al die ongelezen romans en boeken over recente historie, zijn hobby. Zijn kritieken in *Het Parool* over de rechtspraak in Nederland – en soms ook in België – werden gebundeld. Voor zijn verslaggeving van het proces-Hans van Z., een beruchte moordzaak, kreeg hij de prijs voor de dagbladjournalistiek. En bij zijn eigen afscheid werd er een prijs naar hem vernoemd: voor zijn opvolgers, de jonge rechtbankverslaggevers.

Van Veen in zijn afscheidsgesprek in *Het Parool*: 'Echt, ik durf te zeggen dat ik meer respect voor het recht heb dan een hoop van die soepjurken.'

Maar ook rechters en officieren, die door hem vaak berispte vertegenwoordigers van justitie, organiseerden een partijtje voor hem. Van Veen vreesde nog even dat ze een nepproces wilden organiseren met hem als hoofdverdachte. Van Veen: 'En dat in een rechtszaal waarin iemand even daarvoor echt is veroordeeld.' De toenmalige vice-president van de Amsterdamse rechtbank, Ben Asscher, stelde hem gerust.

Drie jaar later, op de dag dat Jac. van Veen vijftig werd, begon hij zich weer te publiceren. 'Uit irritatie, en niet omdat ik me thuis verveelde,' zegt hij.

Hij keerde niet terug naar het *Het Parool*, maar kreeg een wekelijkse rubriek 'Paleis van Justitie' in het *Algemeen Dagblad* en een kroniek in *Vrij Nederland*. Hij voelde zich uitgedaagd. Van Veen: 'Van rechters en officieren van justitie hoorde ik dat het zo goed ging, sinds ik weg was. Met andere woorden: ik zou al die jaren overdreven hebben met mijn kritiek op de rechtspraak. Van mijn vroegere collega's vernam ik heel andere verhalen, over fouten en vergissingen. Ik dacht toen: wat een klootzakken. Het gaat nog steeds niet goed, dat zal ik opschrijven. Ik was geprikkeld.' Trots zegt hij dat hij met zijn laatste hoofdredacteurs nooit bonje had. Bij *Het Parool*

Journalist van het recht

Jac. van Veen op de rechtbank aan de Parnassusweg in Amsterdam, geflankeerd door de advocaten Moszkowicz en Korvinus die afscheid van hem nemen

was dat anders. Zeker onder mr. H.W. Sandberg, die in jaren vijftig, de provotijd en de woelige jaren zeventig de krant leidde. Van Veen: 'Hij vond het goed dat ik kritiek had op de rechterlijke macht, zo ouderwets was hij niet. Maar ik ging volgens hem daarin soms te ver. Mijn eerste bundel *Rechten van de mens en mensen van het recht* kwam uit in 1971. Sandberg vroeg mij: "Heeft dat allemaal zo in onze krant gestaan?" Ja, ant-

woordde ik. Hij vervolgde: "Dan wil ik die stukjes voortaan vóóraf lezen." Vanaf dat moment deed Sandberg dat en ook wilde hij soms passages schrappen.'

Van Veens rubriek verscheen toen een halfjaar niet. 'Ik wilde niet op haalbare kaart schrijven.'

Van Veen zou 'Jac. van Veen' niet zijn als hij niet met 'verzachtende omstandigheden' voor Sandberg kwam. 'Je moet die houding van hem natuurlijk in de tijd plaatsen.'

Voor die generatie was het geen usance om kritiek op de rechterlijke macht te hebben.